

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ανατροφοδότηση εκπαιδευτικής διαδικασίας
Εντοπισμός μαθησιακών ελλείψεων
Στασιμότητα μαθητών
Επανάληψη τάξης

Επιμέλεια: Ελισάβετ Λαζαράκου
Σχολική Σύμβουλος, 28^η Περιφέρεια
Δημοτικής Εκπαίδευσης Αττικής

Δυο αντίθετες απόψεις:

- Το σχολείο είναι «χώρος απρόσκοπτης αναπτύξεως του παιδιού».
- Ο προσανατολισμός σε επιδόσεις κάνει το σχολείο απάνθρωπο και δημιουργεί ψυχοσωματικές διαταραχές στο παιδί.
- Το σχολείο αποτελεί καθρέφτη της κοινωνίας.
- Το σχολείο πρέπει να εξασφαλίζει αντικειμενικότητα στην αξιολόγηση των επιδόσεων και δικαιοσύνη στην κατανομή των μαθητών στις κοινωνικές θέσεις.

Δυο αντίθετες απόψεις:

- Το σχολείο είναι πολύ απαιτητικό, ζητάει όλο και περισσότερα από τους μαθητές.
- Οι μαθητές έχουν άγχος και ένταση.
- Οι μαθητές εργάζονται όλο και λιγότερο.
- Το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης πέφτει.

- ⇒ Ποια η διαφορά ανάμεσα στην αξιολόγηση και τη βαθμολόγηση του μαθητή;
- ⇒ Μπορούν να υπάρξουν συστήματα αξιολόγησης του μαθητή χωρίς καθόλου βαθμολόγηση;
- ⇒ Σε ποιες περιπτώσεις έχουμε στην τάξη αξιολόγηση χωρίς μέτρηση;
- ⇒ Σε τι αντιστοιχεί ο όρος επίδοση του μαθητή;

Ορολογία

- **Αξιολόγηση** είναι η κρίση σχετικά με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, η εκτίμηση της αξίας τους. Μπορεί να συμπεριλάβει στοιχεία μέτρησης και εκτίμησης. Πρόκειται όμως για ποιοτική διαδικασία. Η αξιολόγηση αποτελεί κριτική διαδικασία, η οποία εμπεριέχεται στη διδακτική/μαθησιακή διαδικασία.
- **Μέτρηση** είναι η χρήση ενός εργαλείου (test) για να μετρηθεί επακριβώς μια συγκεκριμένη ποσότητα. Είναι ακριβής και αντικειμενική διαδικασία. Η εκτίμηση της ποιότητας περιλαμβάνει αξιολόγηση, όχι μέτρηση. Στο σχολείο η μέτρηση προϋποθέτει την εξέταση και καταλήγει στη βαθμολογία.

(Lefrançois,2004)

Ορολογία

- **Βαθμολογία** είναι η κατάταξη κάθε μαθητή σε ένα σημείο της βαθμολογικής κλίμακας με βάση την εξέταση των γνώσεων ή δεξιοτήτων και ικανοτήτων του.
- **Επίδοση** είναι το αποτέλεσμα μιας προσπάθειας σωματικής ή πνευματικής. Οι δυνατότητες επιδόσεων των ανθρώπων είναι διαφορετικές. Μια επίδοση μπορεί να προσανατολίζεται όχι μόνο προς ένα αποτέλεσμα, αλλά και προς μια διαδικασία. Η διαφορά από τη μέτρηση είναι ότι η επίδοση δεν περιορίζεται σε ό,τι μόνο μπορεί να μετρηθεί. Οι επιδόσεις από μόνες τους δεν έχουν αξία. Την αξία τους την παίρνουν μόνο όταν αναφέρονται σε έργα τα οποία είναι αξιόλογα και σε στόχους κοινωνικά αποδεκτούς. Στο σχολείο αναφέρεται ως επίδοση ο βαθμός επίτευξης των στόχων.

Αξιολόγηση του μαθητή

➤ Ο εκπαιδευτικός ερμηνεύει τη βαθμολογία του μαθητή αναφορικά με εκ των προτέρων δεδομένα κριτήρια

(π.χ. επίδοση των άλλων μαθητών, επίπεδο ικανοτήτων του ίδιου του μαθητή, στόχοι του ΑΠ, δυσκολία του μαθήματος).

➤ Σκοπός: να διαπιστώσει πού προοδεύει και πού υστερεί, ώστε να πάρει αποφάσεις για την παραπέρα πορεία της εργασίας του.

Κύρια λειτουργία της αξιολόγησης και της βαθμολογίας είναι να μεταφέρουν πληροφορίες (λειτουργία ανατροφοδότησης).

Βαθμολόγηση - Αξιολόγηση

- Η βαθμολόγηση πραγματοποιείται κυρίως με εξετάσεις και διαγωνίσματα (ποσοτική διαδικασία).
- Η αξιολόγηση χρησιμοποιείται όταν οι εκπαιδευτικοί παίρνουν αποφάσεις για την καταλληλότητα των εκπαιδευτικών διαδικασιών, την ετοιμότητα των μαθητών, το βαθμό στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι διδακτικοί στόχοι (ποιοτική διαδικασία).

Το μεγαλύτερο μέρος της αξιολόγησης στο σχολείο δεν βασίζεται στη μέτρηση.

Παιδαγωγική λειτουργία της αξιολόγησης

1. Παρακινείται ο μαθητής να γνωρίσει και να αποδεχθεί τις δυνάμεις και αδυναμίες του με σκοπό να επιτύχει αποτελεσματικότερη μάθηση.
2. Πληροφορείται ο μαθητής και οι γονείς του σχετικά με το κατά πόσο πέτυχε τους διδακτικούς στόχους ή πόσο απέχει από την επίτευξή τους.
3. Αποτελεί συστατικό παράγοντα της διδασκαλίας και συμβάλλει στη βελτίωσή της.

Αξιολόγηση -Βαθμολόγηση

- Το μεγαλύτερο μέρος της αξιολόγησης του μαθητή δε βασίζεται στη μέτρηση, αλλά σε εκτιμήσεις του εκπαιδευτικού για τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τη συμπεριφορά του.

Σχολεία χωρίς βαθμούς: Non-graded school, Jena – Plan School, Πειραματικό σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 1939)

Μπορούμε να μιλάμε για κατάργηση της βαθμολογίας στο σχολείο, όχι όμως για κατάργηση της αξιολόγησης.

Σχολική αξιολόγηση

- αποτελεί σκόπιμη, συστηματική και διαρκή διαδικασία που καθορίζει την εκτίμηση της επίδοσης του μαθητή με συγκεκριμένα κριτήρια που απορρέουν από τους στόχους μάθησης και όχι σε σύγκριση με τους συμμαθητές.

(ΔΕΠΠΣ)

Η σχολική αξιολόγηση

έχει

προκαθορισμένους
στόχους

χρησιμοποιεί

μεθοδευμένες
ενέργειες

Η σχολική αξιολόγηση έχει δυο σκέλη:

1. έχει προκαθορισμένους στόχους, άρα δεν πρόκειται για τυχαία και ανεξέλεγκτη έκφραση κρίσεων για τους μαθητές.
2. αποτελεί σειρά μεθοδευμένων ενεργειών, άρα δεν πρόκειται για τυχαίο γεγονός, αλλά αποτελεί ελεγχόμενη διαδικασία.

Φάσεις αξιολόγησης

Διαγνωστική ή αρχική

Διαμορφωτική

Τελική ή αθροιστική

- ⇒ Ποιο μέρος του διδακτικού χρόνου καταλαμβάνουν δραστηριότητες αξιολόγησης;
- ⇒ Είναι επαρκής η κατάρτιση των εκπαιδευτικών για να ασκήσουν το έργο της αξιολόγησης;

Δραστηριότητες αξιολόγησης

- Έλεγχος της ανάγνωσης και της ορθογραφίας.
- Ερωτήσεις προς τους μαθητές.
- Σχολιασμός των απαντήσεων των μαθητών.
- Σχολιασμός των παρουσιάσεων των μαθητών.
- Έλεγχος των κατ' οίκον εργασιών.
- Διόρθωση γραπτών κειμένων.
- Προγραμματισμένα και πρόχειρα διαγωνίσματα.
- Αξιολόγηση της απόδοσης σε μαθήματα όπως η μουσική, η τέχνη, το δράμα.
- Ανεπίσημες εκτιμήσεις της κοινωνικής συμπεριφοράς των μαθητών κτλ.

Είναι οι εκπαιδευτικοί προετοιμασμένοι κατάλληλα για την αξιολόγηση του μαθητή;

Σχεδόν οι μισοί από τους εκπαιδευτικούς που ρωτήθηκαν θεωρούν ότι:

1. έχουν ανεπαρκή εκπαίδευση στον τομέα της αξιολόγησης
2. έχουν αναγκαστεί να μάθουν το ζήτημα εμπειρικά.

Ακόμα και αυτοί που δηλώνουν ότι έχουν εμπειρική μόνο γνώση θεωρούν πως γνωρίζουν αρκετά ώστε να αξιολογούν σωστά τους μαθητές τους.

(Έρευνα: Wise, Lucin, Roos, 1991)

Άλλα εμπειρικά δεδομένα:

- Η στασιμότητα δεν αποβαίνει σε καλό των απορριφθέντων ακόμα και όταν:
 - συνοδεύεται από εξατομικευμένη διδασκαλία.
 - τα υποκείμενα έχουν κανονική ή υψηλή νοημοσύνη.
 - γίνεται στην Α΄ τάξη του δημοτικού.

(Niklason, 1987)

ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

Η στασιμότητα πλήττει:

- την αυτοεκτίμηση
- τα κίνητρα μάθησης
- την ετοιμότητα για μάθηση
- τη συναισθηματική ζωή
- την κοινωνιομετρική θέση του μαθητή στην τάξη
- χωρίς να επιτυγχάνει την προσδοκώμενη ομοιογένεια της τάξης.

ΙΣΟΤΗΤΑ ΔΕΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Φαύλος κύκλος απόρριψης

αποτυχία → απόρριψη → άγχος →
αποτυχία

Μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όταν αδύνατοι μαθητές προάγονται σε ανώτερες τάξεις:

- Διαφοροποιημένη βοήθεια.
- Εξατομικευμένη διδασκαλία.
- Τροποποίηση μεθόδων διδασκαλίας.
- Αλλαγή συναισθηματικού / ψυχολογικού κλίματος της τάξης.

Λόγοι που συνηγορούν υπέρ της επανάληψης της τάξης:

- Εμφανής καθυστέρηση στην ανάπτυξη.
- Σοβαρή ασθένεια.
- Ελλιπής φοίτηση.
- Ελλιπής γνώση της γλώσσας.

Προκειμένου η στασιμότητα να έχει οποιαδήποτε θετική επίδραση στο μαθητή πρέπει:

- να μην επαναλαμβάνονται οι ίδιες συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης και
- να γίνεται όσο το δυνατόν νωρίτερα.

Καλό θα ήταν ο μαθητής να αλλάξει σχολικό περιβάλλον.

Μέτρα για την πρόληψη της απόρριψης:

- Ενίσχυση των αντισταθμιστικών μέτρων.
- Παροχή βοήθειας από υποστηρικτικές στο σχολείο υπηρεσίες.
- Μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τάξη.
- Ευέλικτα Αναλυτικά Προγράμματα.
- Μείωση της ύλης.
- Παραγωγή βοηθητικού υλικού για διαφοροποιημένη διδασκαλία.
- Επάρκεια διδακτικού προσωπικού.